

Huvudman

Ockelbo kommun
kommun@ockelbo.se

Beslut

Datum 2025-10-23

Dnr SI 2025:7184

Sida 1 (19)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Perslundaskolan årskurs 4–6 i Ockelbo kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ockelbo kommun att senast den **16 januari 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ockelbo kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ockelbo kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 16 januari 2026 informera samtliga lärare och elevhälsans personal om skollagens krav kring när skolpersonal ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och skolans rutiner för detta. Inkom med en redogörelse för hur och när informationen har förmedlats (2 kap. 34 §, 3 kap. 7 § skollagen).
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn ska rektorn, eller den som rektorn delegerat uppgiften till, se till att skyndsamt starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 23 oktober 2025 till och med 9 januari 2026, samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
3. Rektorn ska se till att starta utredningar om behov av särskilt stöd avseende elev 7, 11, 20, 21, 29, 31, 35, 36 och 37 (se elevförteckning, aktbilaga 8). Rektorn ska dokumentera vilket

datum utredningen har startats för eleven. I utredning om behov av särskilt stöd ska aktörer med relevant kompetens från elevhälsan involveras om det inte är uppenbart obehövt. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

4. För varje utredning om särskilt stöd som avslutas innan den 9 januari 2026 ska rektorn för skolenheten eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, fatta beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. I detta ingår att fatta beslut om åtgärdsprogram eller fatta beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för elev 13. Samtliga beslut gällande åtgärdsprogram som fattas under perioden 23 oktober 2025 till och med 9 januari 2026 ska ges in till Skolinspektionen (3 kap. 9 § skollagen).
5. Se till att det efter en utvärdering av åtgärdsprogram fattas ett nytt beslut om åtgärdsprogram för det fall eleven bedöms vara i behov av fortsatt särskilt stöd. I detta ingår att fatta beslut om åtgärdsprogram eller fatta beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för elev 32 (3 kap. 9 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 33 § förvaltningslagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ockelbo kommun en anmärkning avseende brister rörande skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Ockelbo kommun ska senast den **16 januari 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar, extra studietid, åtgärdande arbete för trygghet, studiero och kränkande behandling, undervisning i svenska som andraspråk samt språkval.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umeå@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2025:7184) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2025 inlett en tillsyn av Perslundaskolan årskurs 4–6 som är en grundskola i Ockelbo kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Perslundaskolan, årskurs 4–6 följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, extra studietid, skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektrisk kommunikationsutrustning, åtgärdande arbete för trygghet, studiero och kränkande behandling, undervisning i svenska som andraspråk samt språkval.

Tillsynen har genomförts genom att Skolinspektionen inledningsvis har begärt in viss dokumentation, bland annat uppgifter om vilka elever som är föremål för särskilt stöd och har åtgärdsprogram, ordningsregler samt skolans plan mot kränkande behandling för läsåren 2024/25 och 2025/26. Vid skolbesök den 10 och 11 september 2025 har intervjuer med elever och undervisande lärare genomförts. I samband med skolbesöket har ytterligare dokumentation inhämtats, utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram för sex elever. Digitala intervjuer med representanter för elevhälsan samt rektorn har genomförts den 16 respektive 18 september 2025. I samband med de digitala intervjuerna inhämtades ytterligare dokumentation, bland annat uppgifter om vilka elever vid skolan som läser svenska som andraspråk. En kompletterande intervju genomfördes den 23 september 2025 med ansvarig lärare i svenska som andraspråk. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror enligt elevförteckning (aktbilaga 8). Elevföreteckningen har kommunicerats med huvudmannen.

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan och utredning av elever i eventuellt behov av särskilt stöd

Lärare och elevhälsan uppger i intervju att om en elev trots extra anpassningar inte uppfyller de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas så anmäls utredningsbehov av särskilt stöd genom att lärare fyller i en blankett. Elevhälsan och rektorn uppger att kommunen har en ny gemensam elevvårdsrutin som den 29 september 2025 ska gås igenom med samtlig personal. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger i intervjun att rutinen för hur anmälan om utredningsbehov av särskilt stöd ska gå till är känd hos personalen. Rektorn uppger att det uppkommer frågor på skolan som indikerar att det finns en osäkerhet hos personalen kring anmälningsskyldigheten.

Lärare uppger vid intervju att det finns elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå kriterier för bedömning av kunskaper eller de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Lärare nämner elev 11, 20, 21, 29, 31, 35, 36 och 37. Eleverna är enligt lärarna och elevhälsan inte anmälda för utredningsbehov av särskilt stöd. En lärare säger att det finns elever som riskerar att inte nå betygskriterier i lärarens ämne men läraren kan inte uppge vilka elever det är.

Enligt lärare har en process runt elev 11 pågått under förra läsåret (2024/25) och eleven ges externt stöd utifrån medicinska aspekter. Enligt lärarna så har elev 20 och 21 stora stödbehov och vid överlämning från föregående skola framkom att eleverna inte uppfyllde kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i tidigare årskurs. Elev 21 ska även utredas av en extern aktör med anledning av det, säger en lärare. En representant för elevhälsan uppger att mentorn och specialpedagog ska träffa vårdnadshavarna till elev 29 med anledning av att eleven kan vara i behov av stöd. En lärare uppger att elev 31 behöver stöd i svenska, engelska och matematik och att det är svårt att veta om eleven kommer att uppfylla betygskriterier. En lärare uppger vid intervju att det finns elever som läser svenska som andraspråk som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas och en annan lärare uppger att elev 35, 36 och 37 är i behov av särskilt stöd men att läraren inte anmält elevernas utredningsbehov.

Elevhälsan och rektorn uppger att beslut om att starta en utredning om särskilt stöd tas i elevhälsan, där rektorn ingår. När en utredning startas genomför lärare en pedagogisk kartläggning. Den pedagogiska bedömningen genomförs av skolans specialpedagog genom en analys och sammanställning av den pedagogiska kartläggningen. Elevhälsan återkopplar till lärarna vid sittande elevhälsomöte hur ett ärende kring en elev ska hanteras. Elevhälsan uppger vidare att skolan utreder elever i behov av särskilt stöd utifrån kunskapsmässiga svårigheter men skolan utreder även behov av särskilt stöd om elever har andra svårigheter, exempelvis sociala oförmågor. Rektorn uppger att skolan har tillgång till tillräcklig utredningskompetens för att utreda elevers behov av särskilt stöd. Om skolan är i behov av psykologisk kompetens så har skolan möjlighet att beställa den tjänsten. Skolans rektor uppger att tjänsten inte utnyttjats under den tid som rektorn arbetat på skolan, sedan augusti 2024. Rektorn uppger vidare att psykologisk kompetens kan kopplas in vid utredningar av intellektuell funktionsnedsättning men att psykologisk kompetens inte finns representerad på elevhälsans möten. På frågan om det alltid startas en utredning om särskilt stöd vid anmälan om utredningsbehov från undervisande lärare svarar rektorn nej. Rektorn uppger att bedömningen om utredning startas eller inte beror på vad som framkommer i anmälan. Ibland blir bedömningen att ärendet lämnas tillbaka till läraren då läraren behöver se över arbetet med elevens extra anpassningar. Rektorn uppger att elevhälsan alltid har en diskussion om hur ett ärende ska hanteras.

Skolans arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram

Rektorn uppger att skolan erbjuder särskilt stöd utifrån elevens behov och i form av anpassad studiegång, undervisning i särskild undervisningsgrupp eller tid med speciallärare/specialpedagog. I inkommen begärd information framgår att de elever som är utredda för särskilt stöd och har ett åtgärdsprogram på skolan är elever som undervisas i särskild undervisningsgrupp. Det finns en elev på skolan som inte går i särskild undervisningsgrupp som har särskilt stöd och åtgärdsprogram. En representant för elevhälsan uppger att skolan har möten med elev och vårdnadshavare för att gå igenom den pedagogiska kartläggningen och utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn uppger att det fattas formella beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att avsluta åtgärdsprogram. Rektorn uppger vidare att det på elevhälsans möten även kan beslutas att skolan ska göra en pedagogisk kartläggning. Elevhälsan och rektorn uppger att vårdnadshavare informeras om möjligheten att överklaga beslut om åtgärdsprogram och att det sker både muntligt och skriftligt. En representant för elevhälsan uppger att hen inte vet när åtgärdsprogram utvärderas men att tidigare anställd speciallärare utvärderade åtgärdsprogram två gånger per termin. Representanten uppger vidare att

åtgärdsprogram utvärderades i början och i slutet på vårterminen 2025. Lärare och rektorn berättar att åtgärdsprogram utvärderas enligt åtgärdsprogrammets beslutade datum men det kan vara olika från elev till elev hur ofta det är. Vanligtvis görs utvärdering med intervaller om sex veckor. Rektorn uppger att vid utvärdering deltar elev, vårdnadshavare, lärare och speciallärare/specialpedagog. Rektorn deltar vid utvärdering av beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och beslut om anpassad studiegång. Rektorn uppger vidare att om skolan beslutar att det särskilda stödet ska fortsätta oförändrat efter utvärdering, så utarbetas det ett nytt åtgärdsprogram med nytt beslutsdatum och nytt datum för utvärdering. En lärare och en representant för elevhälsan säger att eleverna får det särskilda stöd som framgår av åtgärdsprogrammet.

Följande information har framkommit kring elever:

Elev 7 har enligt informationsinhämtningen beslut om åtgärdsprogram. Skolinspektionen har tagit del av elevens utredning om särskilt stöd och aktuella åtgärdsprogram. Elevens utredning om behov av särskilt stöd har genomförts på elevens tidigare skola. Skolinspektionen har begärt att få ta del av utredning om särskilt stöd som genomförts på Perslundaskolan 4–6 men sådan dokumentation har inte inkommit. Utarbetande av åtgärdsprogrammet är daterat den 10 juni 2025 och rektorn har deltagit.

Elev 13 har enligt informationsinhämtningen ingen utredning om särskilt stöd eller åtgärdsprogram. Rektorn uppger vid intervju att skolan genomfört en utredning om särskilt stöd för eleven. Rektorn uppger vidare att elevhälsan beslutade att eleven skulle fortsätta med extra anpassningar men att det är osäkert om det fattades ett beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Skolinspektionen har begärt att få ta del av beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för eleven men sådan dokumentation har inte inkommit.

Elev 32 har enligt informationsinhämtningen beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång. Skolinspektionen har tagit del av elevens utredning om särskilt stöd och aktuella åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet är daterat 20 september 2024 och beslutat av rektorn. I åtgärdsprogrammet framgår vilka ämnen och i vilken omfattning ämnena avviker från timplanen. Utvärdering av åtgärdsprogrammet är inplanerad den 29 november 2024. Vidare framgår att uppföljningar har genomförts löpande. Skolinspektionen har begärt att få ta del av beslut om åtgärdsprogram för elev 32, som fattats och utarbetats i samband med utvärderingen av åtgärdsprogrammet med utvärderingsdatum den 29 november 2024 men sådan dokumentation har inte inkommit. Skolan har den 28 augusti 2025 haft ett möte med elev och vårdnadshavare, lärare och rektor med syfte att stämma av höstterminens start. Enligt mötesanteckningarna ska den anpassade studiegången justeras och att ett

nytt åtgärdsprogram ska utarbetas. Elevhälsan och rektorn uppger vid intervju att elevens åtgärdsprogram ännu inte är utarbetat.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen andra stycket följer att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Anmälan och utredning om särskilt stöd

Av 3 kap. 7 § skollagen följer bland annat att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd.

I förarbetena till skollagen anges att en utredning om särskilt stöd ibland kan göras snabbt och enkelt, medan det i andra fall kan behövas en mer omfattande utredning. Någon tidsgräns för hur lång tid en utredning får ta kan därför inte anges. Huvudprincipen måste dock vara att det ska ske skyndsamt, så att eleven får det stöd hon eller han behöver så fort som möjligt (prop. 2009/10:165 s. 291).

Beslut om åtgärdsprogram

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
 2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §,
- eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut i fråga om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Enligt 33 § förvaltningslagen ska en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till. Myndigheten bestämmer hur underrättelsen ska ske, men en underrättelse ska alltid vara skriftlig om en part begär det.

Av förarbetena till 33 § förvaltningslagen framgår att en underrättelse om ett beslut kan vara skriftlig eller muntlig. Även om myndigheten har en valfrihet i fråga om formen torde det typiskt sett vara lämpligt att myndigheten även lämnar en skriftlig underrättelse. En muntlig underrättelse bör lämnas endast i undantagsfall, främst då handläggningen i sin helhet har skett muntligt och beslutet är enkelt att motivera och förstå. Myndighetens val av underrättelseform måste ske även med beaktande av det allmänna kravet på service och de allmänna utgångspunkterna för handläggningen (Prop. 2016/17:180 s. 324f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever som lärarna, trots extra anpassningar, befärar inte kommer att uppfylla gällande betygskriterier eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, men som inte har anmälts till rektorn. Detta gäller i vart fall elev 11, 20, 21, 29, 31, 35, 36 och 37. Detta är en brist.

Det framkommer även att skolan i vissa fall inte genomför en egen utredning om särskilt stöd utan i stället använder utredning från en annan skola. Detta gäller i vart fall elev 7. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda har skolan en skyldighet att skyndsamt se till att det startas en utredning. Tidigare genomförda utredningar kan vara en utgångspunkt men skolan behöver genomföra en egen, självständig utredning som tar sikte på vilket stödbehov eleven har i sin aktuella lärmiljö. Utredningen ska genomföras i samråd med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla vikten av att olika professioner från elevhälsan deltar i utredning av särskilt stöd. Vilka professioner som bör delta i en utredning avgörs utifrån elevens behov.

Skolinspektionen bedömer även att det utgör en brist att skolan inte alltid fattar formella beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram efter en utredning om särskilt stöd där skolan bedömer att elevens stödbehov tillgodoses med extra anpassningar. Detta gäller i vart fall elev 13.

Skolinspektionen bedömer att det utgör en brist att skolan inte fattar nya beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte utarbeta åtgärdsprogram efter att en elevs åtgärdsprogram har utvärderats. Skolinspektionen konstaterar att denna brist gäller i vart fall elev 32. Även om skolans bedömning är att en elevs stödåtgärder ska fortsätta oförändrade ska ett nytt formellt beslut fattas och delges eleven och dennes vårdnadshavare. Att så sker är viktigt då vårdnadshavarna har möjlighet att överklaga innehållet i ett åtgärdsprogram och därför behöver underrättas om åtgärdsprogrammets fullständiga innehåll.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ockelbo kommuns verksamhet vid Perslundaskolan årskurs 4–6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Ockelbo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I skolans ordningsregler framgår att eleverna inte får använda mobiltelefoner eller datorer i undervisningen utan tillåtelse från lärare. Eleverna uppger i intervju att de lämnar in mobiltelefonerna vid skoldagens början och får tillbaka dem vid skoldagens slut. Elever och lärare uppger att ordningsreglerna kring mobiltelefoner och datorer följs och att reglerna fungerar bra. Rektorn uppger att det inte finns något ytterligare instruktion kring hantering av mobiltelefoner och datorer utöver skrivningen i skolans ordningsregler.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som beslutas av rektorn.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att elever och lärare på skolan har kunskap om vilka regler som gäller för användning av mobiltelefoner och datorer. Emellertid saknas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som både personal och elever kan ta del av och förhålla sig till. Detta utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Ockelbo kommuns verksamhet vid Perslundaskolan årskurs 4–6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Utredningen visar att elever och lärare tydligt vet vilka regler som gäller för mobiltelefoner och datorer. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Ockelbo kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister**Extra anpassningar****Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Elever och lärare berättar i intervju att elever ges extra anpassningar, bland annat i form av anpassat material/uppgifter, skärmväggar, taktila hjälpmedel eller hörlurar. Lärarna uppger att de även gör anpassningar för hela klassen. Då handlar det exempelvis om bildstöd, schema och instruktioner på tavlan, visuella hjälpmedel och bestämda placeringar i klassrummet. Lärarna och elevhälsan berättar att skolan dokumenterar extra anpassningar i en digital lärplattform. Lärarna och elevhälsan uppger vidare att personalen samverkar kring extra anpassningar och att extra anpassningar utvärderas regelbundet och revideras vid behov.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Enligt 10 kap. 13 § skollagen ska läraren i årskurs 1–5 en gång per läsår i en skriftlig individuell utvecklingsplan sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Av förarbetena framgår att stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska dokumenteras i den skriftliga individuella utvecklingsplanen, i de fall det föreligger en skyldighet att upprätta en sådan (prop. 2013/14:160 s. 32).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ockelbo kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller extra anpassningar. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare och rektorn uppger vid intervju att eleverna i årskurs 4 och 5 inte erbjuds extra studietid. Av intervju med elever, lärare och rektorn framkommer att elever i årskurs 6 erbjuds extra studietid. Rektorn uppger att den extra studietiden för årskurs 6 är schemalagd efter ordinarie lektioner och omfattar 60 minuter vid två tillfällen i veckan. Elever och lärare uppger vid intervju att det finns några elever i årskurs 6 som inte har möjlighet att delta vid extra studietid då eleverna behöver åka buss för att ta sig hem. En lärare uppger att elever under förra läsåret 2024/25 fick skriva upp sig om de skulle delta på extra studietid för att vårdnadshavarna skulle veta att eleverna kom hem senare och att elever som har längre till skolan då behövde hämtning. Lärare och rektorn uppger att legitimerade lärare ansvarar för undervisningen vid extra studietid. Vidare uppger lärare och rektorn vid intervju att extra studietid inte kommit igång för detta läsår.

Huvudmannen har den 14 oktober 2025 lämnat synpunkter på Skolinspektionens kommunikering av tjänsteanteckningen från tillsynsbesöket. Av synpunkterna framgår att skolan efter besöket vidtagit

åtgärder gällande den extra studietiden och att skolan per den 14 oktober 2025 erbjuder elever i årskurs 4–6 extra studietid, 120 minuter per vecka.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår bland annat att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid i minst två timmar per vecka. Den extra studietiden ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör.

Av förarbetena framgår bland annat att den extra studietiden är undervisning som syftar till att elever ska få hjälp med läxor och annat skolarbete, och på det sättet ta igen, befästa och fördjupa sina ämneskunskaper. Verksamheten kan också ge eleverna tillfälle att utveckla och använda olika inlärningsstrategier samt planera, genomföra och utvärdera sitt eget lärande (prop. 2021/22:111 s. 15–16).

Av förarbetena framgår även att det är gynnsamt för elever och fördelaktigt om verksamheten kan stadielindas och den extra studietiden bör vara schemalagd och ges kontinuerligt. Det framgår vidare att huvudmän och skolor bör arbeta för att särskilt motivera de elever som har störst behov av att delta i studietiden. Det grundläggande syftet är att höja kunskapsresultaten och bidra till ökad likvärdighet, särskilt i fråga om att kompensera för elevers olika förutsättningar vilket lägger ett särskilt ansvar på huvudmän och skolor i arbetet med att uppmuntra till deltagande (prop. 2021/22:111 s. 19).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att extra studietid tidigare endast erbjudits till elever i årskurs 6. Detta utgör en brist, då extra studietid enligt skollagen ska erbjudas elever i årskurs 4–9. Det framgår vidare att huvudmannen sedan Skolinspektionens besök vidtagit åtgärder och att elever i årskurs 4–6, åtminstone från den 14 oktober 2025, erbjuds extra studietid. Skolinspektionen finner mot denna bakgrund att Ockelbo kommun vidtagit nödvändig rättelse och att skolan nu följer skollagens bestämmelser när det gäller extra studietid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärdande arbete för trygghet, studiero och kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Trygghet, studiero och ordningsstörande beteende

Eleverna berättar vid intervju att det inte alltid finns rastvärdar ute på rast eller att det är för få rastvärdar ute då skolgården är stor. Det finns många saker att göra på skolgården men en elev önskar att det fanns personal som höll i rastaktiviteter. Lärarna uppger vid intervju att det är svårt för lärarna att få till ett rastvärdsschema då alla klasser har olika tider för rast. Rektorn uppger vid intervju att rektorn inte kan motsäga det som eleverna säger men att rektorn har som uppdrag att se över schemat för rastvärdar och även uppdragit till socialpedagogen att se över rastaktiviteter. Rektorn berättar vidare att det alltid har varit en rastvärd ute på raster men att det är en skolgård som är svår att få översyn över, med två skolbyggnader som delar skolgården. Rektorn uppger att det varit en del incidenter på raster men att skolan vidtagit åtgärder när något hänt.

Skolinspektionen har vid informationsinhämtningen tagit del av skolans ordningsregler och där finns det beskrivet hur elever förväntas agera och vad som händer om elever inte följer reglerna. Konsekvenserna beskrivs genom färgerna grönt, gult, orange och rött. Konsekvenser kan exempelvis vara tillsägelse, samtal med elev, samtal med vårdnadshavare, anmälan om kränkande behandling, skriftlig varning, avstängning och anmälan till annan myndighet. Eleverna uppger att de känner till skolans ordningsregler och eleverna kan berätta om reglerna och vad som händer om elever bryter mot ordningsreglerna.

Några elever och några lärare uppger att skolan oftast inte använder andra konsekvenser än tillsägning, kontakt med vårdnadshavare och möte med vårdnadshavare och att konsekvenser som är på nivåerna orange och rött sällan används. Rektorn uppger att skolan använder fler konsekvenser än tillsägning, kontakt med vårdnadshavare eller möten för elever som upprepat stör och/eller använder ett ovärdat språk. Rektorn berättar att skolan vid ett flertal tillfällen tagit kontakt med externa aktörer kring elevärenden men att den informationen inte går till all personal.

Elever och lärare uppger i intervju att det oftast är studiero på lektionerna. Eleverna berättar att det går att koncentrera sig på skolarbetet och att lärare säger till samt ringer hem och pratar med elevernas vårdnadshavare om det inte skulle vara studiero.

Elever och lärare uppger vidare att det finns elever på skolan som upprepat stör studieron, bryter mot skolans ordningsregler och använder ett ovärdat språk. Vid intervju med lärare så framkommer att det oftast är studiero på deras lektioner men att det finns elever på skolan som återkommande påverkar tryggheten och/eller studieron negativt för andra elever, uppträder ordningsstörande eller olämpligt. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger att de arbetar med elever som upprepat stör ordningen och/eller använder ett ovärdat språk och rektorn uppger att det arbetet sker genom skolans ordningsregler. Rektorn uppger att skolan utreder

ordningsstörande beteende och att vårdnadshavarna involveras. Skolan sätter även in anpassningar, utreder behov av särskilt stöd och vidtar åtgärder för elever som har behov av det. Elevhälsan och rektorn uppger att skolan gör pedagogiska kartläggningar och samverkar med externa aktörer i de fall skolan behöver ytterligare information och stöd i hur de kan hjälpa en elev. Skolan anmäler även till andra myndigheter i de fall det finns behov av det. Rektorn uppger vidare att rektorn gett uppdrag åt uppdragit åt specialpedagogen att observera i klasser där det finns elever som upprepat stör för att sedan kunna ge stöd och handledning till lärare. Rektorn uppger även att skolan har en socialpedagog och att rektorn gett socialpedagogen i uppdrag att arbeta med en grupp elever i en klass för att stävja konflikter.

Disciplinära åtgärder

Lärare berättar att de inte brukar visa ut elever från klassrummet eftersom det då saknas personal som har tillsyn över eleven. En lärare uppger att det, i stället för att visa ut eleven, är bättre att ta reda på orsaker till att eleven uppträder ordningsstörande och arbeta proaktivt. Lärare uppger att skolan haft diskussioner kring disciplinära åtgärder. Där har diskussionen bland annat handlat om att disciplinära åtgärder kan vara mer aktuellt i vissa ämnen där det finns undervisningsmaterial som kan innebära fara om elever hamnar i affekt. Rektorn berättar vid intervju att det förekommit att skolan använt sig av disciplinära åtgärder under förra läsåret 2024/25 i form av en skriftlig varning. Rektorn uppger att det var ett rektorsbeslut som dokumenterades i elevakten och att vårdnadshavarna informerades om beslutet. Rektorn uppger att hen upplever att skolans personal har kännedom om vad som gäller när det kommer till disciplinära åtgärder men att rektorn har personal som vill gå längre och tycker att disciplinära åtgärder används för sällan. Rektorn uppger vidare att rektorn försöker hitta andra lösningar innan det blir fråga om exempelvis en avstängning.

Anmäla och utreda kränkande behandling

Elever, lärare och elevhälsan uppger vid intervju att om lärare uppmärksammar kränkande behandling så pratar personalen med utsättande och utsatt elev/elever. Lärarna uppger att de kontaktar vårdnadshavare. Lärare och elevhälsan uppger att den personal som uppmärksammar incidenter skriver en anmälan om kränkande behandling i skolans digitala system. Lärare och elevhälsan uppger vidare att anmälan upprättas när den utsatta eleven upplever sig kränkt. Lärarna berättar att de i kollegiet diskuterat vad som är en händelse av kränkande behandling och att de "hellre anmäler en gång för mycket än en gång för lite". Lärare ger exempel på åtgärder som vidtagits där kränkande behandling konstaterats. Åtgärder kan exempelvis vara att socialpedagogen blir involverad, att personalen behöver arbeta med en elevs sociala förmågor

eller att skolan tillsätter en extra vuxen som har ansvar för att utsättande elev känner sig trygg.

Lärarna och elevhälsan uppger att anmälningar om kränkande behandling i det digitala systemet går till rektorn och att rektorn kan delegera utredningar till lärarna eller be lärare komplettera en pågående utredning. Händelser följs upp av lärare eller mentorn. Elevhälsan uppger att de har kränkande behandling som en stående punkt på elevhälsomöten för att uppmärksamma dem löpande. Rektorn uppger att om en utredning av kränkande behandling ännu inte är avslutad och det inträffar nya händelser av kränkande behandling som involverar samma elever så anmäls de som nya händelser. Rektorn uppger att anmälda händelser direkt rapporteras vidare till huvudmannen. Lärare och rektorn berättar att huvudmannen lämnar statistik över hur många anmälningar av kränkande behandling skolenheten gjort. Lärarna och rektorn uppger att skolan gör anmälan till socialtjänsten vid misstanke om att en elev far illa.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 9–10 §§ skollagen ska rektorn se till att saken utreds om en elev vid upprepade tillfällen stör ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid utredningen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Enligt de förutsättningar som anges i 5 kap. 7–23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 5 kap. 24 § skollagen framgår att om en åtgärd vidtagits enligt 5 kap. 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 eller 23 §§, ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden. Om åtgärden rör omhändertagande av föremål enligt 5 kap. 22 §, gäller denna skyldighet endast om föremålet inte återlämnats efter lektionens slut.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de

uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 29 kap. 13 § skollagen framgår att huvudmannen för verksamhet som avses i denna lag och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 14 § och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 19 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ockelbo kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller åtgärdande arbete för trygghet, studiero och kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning i svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framkommer att det är 28 elever i årskurs 4–6 vid Perslundaskolan som undervisas enligt kursplanen för svenska som andraspråk (SVA). I intervju med läraren i SVA framkommer att undervisningen organiseras dels i små grupper för varje klass, dels genom att läraren i SVA håller undervisning i helklass. Läraren uppger att varje klass har en till två lektioner i veckan där läraren i SVA undervisar, resterande lektioner är eleverna med ordinarie lärare i svenska. Läraren säger att de båda lärarna har ett nära samarbete kring elevernas undervisning och material. Läraren berättar att det är läraren i SVA som bedömer elevernas kunskaper utifrån kriterier för bedömning av kunskaper i årskurs 4 och 5 och som betygsätter eleverna i årskurs 6 enligt betygsriterier för SVA. Detta görs i samråd med klassens lärare i svenska. Rektorn uppger att läraren i SVA arbetar 60 procent på skolan, att läraren är behörig att undervisa i SVA samt att läraren har övergripande ansvar för skolans SVA-undervisning.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 14 § skolförordningen (2011:185) framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,

2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och

3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.

Enligt bestämmelsens andra stycke beslutar rektorn om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

Av 5 kap. 15 § skolförordningen anges att undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska.

För grundskolan gäller en läroplan enligt 1 kap. 11 § första stycket skollagen (se 9 kap. 1 § skolförordningen). Av bilaga till läroplanen finns i förordningen - (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet - kursplanen för ämnet svenska som andraspråk. Vidare framgår kriterier för bedömning av kunskaper och betygsriterier av Skolverkets föreskrifter (2011:19) om kriterier för bedömning av kunskaper och betygsriterier för grundskolans ämnen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Språkval

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever och lärare uppger vid intervju att skolan erbjuder spanska, franska, engelska och svenska som språkval. Lärare uppger att eleverna väljer språk inför årskurs 6 genom att eleverna rangordnar sina språkval i en blankett. Vidare uppger elever och lärare att inte alla elever fick det språkval som de hade som förstahandsval, då erbjöds eleverna att läsa sitt andrahandsval. Rektorn berättar att skolan fått in synpunkter på att elever inte fått sitt förstahandsval och att skolan utifrån synpunkterna vidtagit åtgärder. Alla elever nu läser sitt förstahandsval.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 4 § skollagen framkommer att undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,

- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Härutöver ska det som ämnen finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen.

Av 9 kap. 5–7 §§ skolförordningen framkommer att huvudmannen ska som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska.

Huvudmannen ska sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval.

En elev får i stället för ett språk som erbjudits enligt 5 § välja något av följande språk som språkval:

1. det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i,
2. svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk,
3. engelska, eller
4. teckenspråk.

Huvudmannen är inte skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval enligt 5 § andra stycket eller 6 § om färre än fem elever väljer språket. Detta gäller dock inte om det språk som avses i 6 § 1 är ett nationellt minoritetsspråk.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ockelbo kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller språkval. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Johannes Behndig

Beslutsfattare

Signerat av: Johannes Behndig

X Anna Karlsson

Föredragande

Signerat av: Anna Karlsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Mirja Wallström medverkat.